

LEVENSPROBLEMEN VAN DE MODERNE MENS

Broeder Aloysius.

Vijfde.Les.

LEVENSBEMING.

Wanneer de mens in deze moderne tijd eindelijk volwassen geworden gehuwd is of zelfstandig in het leven staand zijn weg begint te volgen, dan is die weg vol problemen. Deze problemen vloeien wel in de eerste plaats voort uit de wijze, waarop men tegenover het leven staat. Heel vaak laat men zich door de veelheid van invloeden, die rond elke mens weer opnieuw kenbaar worden, leiden, zodat men voortschrijdend zonder te weten waarheen zich eniszins gaat gevoelen als een schaap, dat naar de slachtbank wordt geleid.

In andere gevallen zien wij, dat de mens niet meer in staat blijkt te zijn bepaalde slagen van het noodlot op te vangen. Hij legt zich er niet bij neer, maar blijft morrend, versuft achter en vervreemd meer en meer van degenen, die om hem heen zijn en van het leven, waaraan hij zelf toch ook voortdurend dient deel te hebben.

Wij zullen trachten dit onderwerp van levensbeming dan ook te belichten in verschillende factoren, daarbij steeds de mogelijkheid belichtend om juist in deze wereld, waarin u heden ten dage leeft, vrede en kracht te vinden, ja, de volledige oplossing voor uw problemen.

Het eerste punt is het gewone, dagelijkse leven. Naarmate de maatschappij complexer is geworden zijn de regels, waaraan ieder binnen die maatschappij zich heeft te houden, steeds in aantal toegenomen. Men is gehouden zich zuss te gedragen of zo te handelen. Er zijn gewoonteschablonen gevormd, die - ofschoon geen voorschrift of wet - toch door een ieder met pijnlijke nauwkeurigheid worden opgevolgd bij elke kleine handeling in het dagelijks leven.

Het eerste punt gaat over juist dit voortdurend gelijke ritme, deze steeds gelijkblijvende handelingen in het dagelijks bestaan. Als iets tot gewoonte is geworden, dan geschiedt dit haast mechanisch. Er zijn vele werkzaamheden, waarbij wij niet meer het denkvermogen nodig hebben. Want het aantal beroepen of bezigheden, waarbij de mens zich voortdurend moet inspannen, moet denken, analyseren en reageren, zijn betrekkelijk weinig. Toch is juist dit voor ons een behoefte willen wij werkelijk intens leven. Wij moeten in staat zijn om voortdurend al hetgeen wij doen - van het eenvoudigste tot het meest ingewikkelde - met een zekere trots te beschouwen. Wij moeten kunnen zeggen: Kijk, dat heb ik gedaan. Dit heb ik volbracht. Dit is goed gedaan. Of: Dit zou beter kunnen; een volgende keer zal ik het beter doen. Waar men hierin niet komt tot een tevredenheid met de verrichte prestatie of komt tot een ontevredenheid die leidt tot het zoeken naar verbetering in de prestatie, is het leven ledig.

Zoals wij reeds bij het aanstippen van de jeugd-criminaliteit naar voren hebben gebracht, is juist het geen vast doel hebben, het mechanisch werken omdat het werk gedaan moet worden, omdat men daarmee zijn brood verdient, een van de meest geestdodende en daardoor tot afwijking in het dagelijks leven leidende factoren, die er bestaan.

Stelt u zich voor, dat wij in plaats van zo te leven en naast onze dagelijkse bezigheid een bevrediging te zoeken juist in de dagelijkse kleine dingen de innerlijke tevredenheid trachten te vinden: de trots, het bewustzijn van goed te handelen en goed te doen, die voor ons allen een behoefte is. Wij kunnen dan zeer zeker, juist doordat onze interesse in elk der dingen die wij verrichten toch weer veelzijdig blijft, telkenmale met vreugde weer ten arbeid tijgen. Als ik een paar voorbeelden mag geven:

Een huisvrouw vindt haar huishoudelijke bezigheden missien soms vervelend, moeilijk. Waarom dan niet trachten een speels element erin te brengen? Ga een wedstrijd met uzelf aan in hoeveel tijd u een bepaalde bezigheid kunt verrichten. Beloon uzelf, naarmate uw prestatie verbetert, met een meer uitgebreide rust en ontspanning. Maak van de noodzakelijke lichaamsbewegingen, die met vegen, boenen, stofzuigen en afwassen gepaard gaan een soort schoonheidskuur, waardoor uw lichaam zijn regelmatige oefeningen krijgt. Probeer steeds sierlijker en soepeler te zijn, juist bij deze kleinigheden. Gij zult ontdekken, dat dan deze kleine bezigheden een eigen reliëf krijgen en zo voor u een bevrediging, een vreugde, ja, een soort spel worden. Zolang wij spelen, arbeiden wij goed.

Degenen, die hier een lichte twijfel gevoelen en menen dat mijn bevering te boud is, zou ik willen wijzen op de manier, waarop menigeen zich inspant voor zijn lievelingssport of zich afslooft om ten volle te genieten van de vacantiegenoegens, die hem worden geboden. Wat in het normale leven een ontstemming wekkend, onaangenaam iets zou zijn, wordt hier een olijke grap, die men lachend overwint en waaraan men later met een zekere bevrediging en vreugde terugdenkt.

Waarom gebeurt dat alleen, als je eens een ogenblikje "vrij" bent? Datzelfde element kunnen wij toch in een groot gedeelte van onze dagelijkse bezigheden brengen? U wilt misschien een ander voorbeeld?

Stelt u zich voor, dat iemand een zuiver mechanische arbeid verricht: het aandraaien van schroeven en moeren b.v. Op zichzelf geestdodend. Maar als je nu gaat inspannen om na te denken hoe je het werk met minder bewegingen efficiënter, sneller en beter kunt doen, dan zul je op een gegeven ogenblik een nieuw patroon ontdekken, dat een hele verbetering betekent ten opzichte van het bestaan. Je hebt dan iets bereikt. Je hebt iets gevonden. Je voelt je trots. Je hebt vreugde daar. Als je dan voortaan volgens jouw systeem de schroefjes en moertjes mag draaien, dan heb je een zekere bevrediging, want heb je dat niet zelf bedacht? Is het niet jouw werk?

Een mens, die op een dergelijke wijze tegenover zijn arbeid staat, die met hart en ziel daarin kan opgaan, vindt voor zich wel degelijk de levensvreugde, de bevestiging van het leven. Die bevestiging hebben wij allen nodig in de kleine dingen.

Wij moeten echter voorzichtig zijn dat wij ons niet door een te lang nadenken, een ons te zeer werpen op deze dingen tot slaaf van onze arbeid maken. Een taak die je verricht moet een taak zijn, waarop je trots kunt zijn, dat is zeker. Maar de taak die je verricht moet regelmatig worden afgewisseld door andere bezigheden, waardoor je in staat bent je werk tijdelijk geheel terzijde te leggen.

Daarom is ook begrijpelijk dat het tweede punt, dat wij hier moeten beschouwen (de ontspanning) van even groot, zo niet van nog groter belang is dan het eerste. Want geeft het eerste een basis voor een vreugdig gelukkig leven, voor een innerlijke vrede, de juiste ontspanning zal ons de veerkracht geven, waarmee wij de basisprestaties kunnen leveren, waardoor wij voortdurend verder kunnen gaan.

Er zijn natuurlijk vele manieren om ontspanning te zoeken. Het meest ideale zou m.i. zijn de volgende vrijetijdsverdeling:

In de eerste plaats een arbeid, die je uit zuiver liefhebberij verricht. Voor de een zal het zijn het schrijven van een ingezonden stukje

in de krant, voor een ander wellicht het bouwen van een modelscheepje, voor een derde misschien het bouwen van een radio of het werken aan bepaalde verbeteringen in zijn eigen huis. Voor de vrouw kan 't een haak- of breiwerkje zijn, maar evengoed een meer mannelijke arbeid, waartoe zij zich voelt aangetrokken. Aan deze arbeid moeten wij een redelijk deel van onze vrije tijd besteden. Dat is een tegenwicht voor het andere werk dat wij doen.

Daarnaast vraagt echter onze geest om voedsel. Deze geest (onze rede zowel als ons emotioneel bestaan) kunnen wij op verschillende wijze ontspanning geven.

In de eerste plaats is daar het concert, de muziek, waarbij men een ogenblik verzinkt in klankgedachten, die eens door een ander werden neergeschreven en nu voor u worden uitgevoerd. Wil men deze echter ontspannend maken, dan houde men er rekening mee, dat specialisatie op dit gebied over het algemeen sleurvormend wordt, zodat het denkvermogen - niet voldoende geprikkeld - een verweer of verzet zal kennen tegen datgene, wat niet in de gevormde ontspanningsschablonen past. Bent u een liefhebber van Beethoven, dan zou ik u aanraden ook eens aandacht te besteden aan moderne componisten als Pijper. Houdt u alleen van klassiek, dan zou ik mij toch de moeite getroosten om desnoods het een of ander beter jazz-orkest ook eens aan te horen. Het zal u een inspanning zijn om deze dingen te leren waarderen en te begrijpen; daarvan ben ik overtuigd. Maar het feit, dat u beide soorten leert appreciëren, verruimt uw opvatting tegenover de wereld voor uw hele bestaan. Er worden bronnen van ergernis en onbegrip weggenomen en daardoor zult u in staat zijn wederom vrediger en vreugdiger het leven te accepteren (ook in zijn ontspanningsvorm), terwijl menige prikkel van de arbeid kan worden weggenomen door het aanhoren van juist zo'n concert, onverschillig van welke geaardheid.

Dan zien wij de mogelijkheden van ontspanning om via film of toneel een aantal belevenissen van andere mensen door te maken en ons tijdelijk daarmee te vereenzelvigen. Natuurlijk is ook deze ontspanning aangenaam te noemen, indien wij ons tenminste alweer niet gaan specialiseren op één soort. Degene, die alleen een blijspel accepteert, zal door zijn eenzijdigheid zichzelf in levensvreugde en begrip voor het leven tekort doen. Terwijl degene, die zich pessimistisch voortdurend alleen in een drama wentelt (zeer zeker in bloed en tranen of de Shakespeare-achtige stormen zowel als de geestenstemmen op de achtergrond) langzaam maar zeker wordt gevoerd tot een te duistere, te diepzinnige en te sombere beschouwing van het leven. Ook hier is dus weer de noodzaak tot evenwicht.

Een volgende ontspanningswijze van de geest is de lectuur. Ik stel de lectuur hoger dan de beide voorgaande, omdat men hier zelf geestelijk voortdurend bezig is. Degenen, die zich alleen met lichtzinnige lectuur bezighouden of alleen met probleemromans, zijn m.i. ook dwaas, want uw wereldbeeld wordt beïnvloed door de lectuur, die u leest. Lectuur is ontspannend. Zij plaatst u een ogenblik in een andere wereld en daardoor staat u frisser tegenover uw bestaan. U leert het weer eens anders bezien en beoordelen. Tracht echter ook in de lectuur - kritisch lezend en het beste verkiezend - van alle genres kennis te nemen. Ook hier weer: veelzijdigheid in de ontspanning bevordert een redelijk accepteren van het leven.

Dat er tegen deze dingen nogal eens wordt gezondigd, zult u met mij eens zijn. Een van de beste ontspanningen, die er bestaan, wordt de laatste tijd helaas steeds minder beoefend. Deze ontspanning is het zelf muziek maken. Of men deze muziek nu maakt op klassieke wijze met piano of viool of dat men zich wendt tot de meer moderne instrumenten (waarbij naar ik verneem zelfs de accordeon een zeer grote plaats kan innemen) doet minder ter zake. Het zelf scheppen en herscheppen van klankgedachten, van muzikale denkbeelden, kan voor de mens een zodanig contrast

vormen met zijn werkelijk bestaan, dat wij dit een verfrissend geestelijk bad kunnen noemen.

Ook sport en spel kunnen voor de geest - in sommige vormen althans - een zekere ontspanning bieden. Onder de slechtste reken ik het bridge-probleem en het schaaktournoi. Want deze zijn met al hun kansberekeningen, hun gebruiken en bekende methoden eigenlijk te sterk eenzijdig om een voortdurende ontspanning te kunnen bieden. Zij kunnen slechts ontspannend werken, indien zij naast hun aspecten een aantal gezelligheidsaspecten vertonen, waardoor men het gezelschap van anderen in de eerste plaats en de aanleiding daartoe eerst in de tweede plaats in zijn ontspanningsprogramma opneemt.

Vele mensen zijn ook bang voor ledigheid. Toch meen ik, ofschoon menig modern mens mij hierbij ongetwijfeld wat lachend aankijkt, dat bij een gezonde ontspanning ook behoort (desnoods zo nu en dan een uiltje knappend) rusten, u niet bezighouden met iets speciaals.

Als u al deze factoren van ontspanning zoveel mogelijk in het eigen leven weet te brengen, dan zult u hierin zeker een geestelijke en lichamelijke veerkracht vinden, die u in staat stelt om tegen het leven "ja" te zeggen en u niet aarzelend terug te trekken, zodra het u dreigt te benaderen met zijn problemen.

Als ik over problemen spreek, dan is het heel begrijpelijk dat wij ook in dit onderwerp nog even moeten spreken over het grote probleem: het sexuele leven van de mens.

Voor velen is de flirt een soort ontspanning geworden. Voor anderen is langzaam maar zeker na vele huwelijksjaren het sexueel verkeer tot een sleur geworden. Geen van beiden hebben zij m.i. een gezond standpunt.

Het voortdurend spelen met vuur in de flirt, desnoods met meer intense resultaten, kan nooit een werkelijke bevrediging bieden. Er blijft misschien een ogenblik de goedkope verovering door de tevredenheid over de jacht, maar onmiddellijk daarop volgt dan meestal de twijfel, of wat u zo even heeft gewonnen niet alweer de prooi van een ander is. Het scheidt innerlijk onzekerheden en geeft ons dus weinig, waarvan wij kunnen zeggen dat het waardevol blijft voor ons gehele leven. De grootste Don Juans zijn meestal de mensen met de grootste innerlijke problemen; en dat kunnen wij voor de vrouwelijke specimina hiervan (de sirenes) evenzeer zeggen.

In het huwelijk komt men maar al te snel tot een gewoon accepteren van elkaar, waardoor de frisheid van beleving, die b.v. de eerste hartstocht met zijn intense spanningen geeft, de bevrediging en tenslotte de ontspanning, verloren gaat. Wij moeten zeggen, dat dit verloren gaan zeer jammer is. Want om tegen het leven "ja" te kunnen zeggen, is een dergelijk lichamenlijk ervaren vaak noodzakelijk. Kunt u dat niet terugvinden, dan heeft u een foutieve instelling tegenover het leven.

In het sexuele leven zijn verschillende factoren noodzakelijk willen wij nog steeds in staat zijn tegen het leven te zeggen: Ja, wij aanvaarden. Het leven is schoon.

- In de eerste plaats: Trouw. Als wij ontrouw zijn, doen wij niet de partner maar hoofdzakelijk onszelf tekort, want wij nemen een innerlijke zekerheid weg, die wij tot nu toe hadden.

In de tweede plaats: Een voortdurend zoeken naar vernieuwing, zo nodig door onthouding. Want wij moeten deze dingen altijd als iets groots, iets belangrijks in ons leven kunnen ervaren. Gebeurt dat niet, dan hebben wij een fout gemaakt; dan zijn wij iets kostbaars kwijt, dat in het leven buitengewoon veel voor ons kan betekenen.

Als wij niet in staat zijn deze dingen te vinden, laten wij ons dan vooral goed realiseren, dat als 3e punt hierin voor ons ook absoluut noodzakelijk is: Wij hebben niet alleen behoefte aan de zelfachting, die wij door onze trouw b.v. verwerven, maar ook aan de achting van anderen.

Die achting van anderen kunnen wij alleen verwerven en behouden (terwijl wij zelf ervan overtuigd zijn), indien wij in onze houding tegenover anderen steeds eerlijk zijn en daarnaast ons voortdurend weer elk nieuw aspect, dat zich in deze verhouding toont, realiseren.

Sommigen zullen opmerken, dat ik hier buiten beschouwing heb gelaten degene, voor wie het sexueel verkeer tot een morele onmogelijkheid is geworden of die nooit zover zijn gekomen dat zij iets dergelijks konden ontdekken of beroeren. Ook voor deze is de sexuele drang een niet te vermijden factor. Zij is in elk mensenleven aanwezig. Als wij haar niet op de een of andere manier kunnen afreageren, betekent zij voor ons een zodanige geladenheid, dat wij tegenover de wereld doorgaans onjuist reageren.

Het is dus noodzakelijk, dat wij ons allereerst afvragen, of het voorbehoud dat wij maken gerechtvaardigd is. Zijn wij hiervan overtuigd dan moeten wij een weg zoeken, waardoor wij de in ons aanwezige behoefte (aan liefde b.v. of aan geaccepteerd worden door anderen) op een voor ons wel gerechtvaardigde manier kunnen uitleven. Wij moeten dan verder trachten de energie, die wij niet op de normale wijze kunnen kwijtraken op een andere manier te gebruiken. Veelal kunnen wij dit doen door in plaats van de sexuele handeling bepaalde gedachten en werkzaamheden te stellen, die meer geestelijk zijn gericht. Dan gelukt vaak een onderbewuste sublimatie van deze krachten en impulsen, waardoor wij wederom de innerlijke vrede kunnen bereiken. Ik wijs erop, dat het om werkelijk het leven te kunnen bevestigen noodzakelijk is ook voor dit probleem een oplossing te vinden.

Mijn vierde punt heeft eigenlijk meer te maken met de geest. Want als alle vorige punten hoofdzakelijk kunnen worden opgelost in de stof, dan blijft ons nog de geest over, die evenzeer haar vreugde moet kennen in het leven; die evenzeer als de stof het leven moet kunnen aanvaarden en omhelzen. Daartoe is het noodzakelijk, dat wij van binnenuit een levensdoel moeten vinden. Dat levensdoel moeten wij - juist omdat de geest in ons nu eenmaal meer beperkt is dan de stof, gezien het feit dat zij niet volledig tot uitdrukking kan komen zolang wij op aarde zijn - trachten te vinden; één doel, waar ons leven om draait. Eén geestelijk doel. Hebben wij dat gevonden, dan moeten wij trachten dit geestelijke doel zodanig uit te werken, dat het ons de gelegenheid geeft tot arbeid en ontspanning, dat het ons niet belemmert in de normale, natuurlijke gang van het bestaan en wij ons toch voortdurend gesteund kunnen voelen, daar wij weten dat wij meer en meer beginnen te bereiken.

Die geestelijke bereiking is de grote levensvreugde, die een mens boven alle kommer en zorgen verheft. Het is het geestelijke doel en het weten, dat men steeds nader tot dit doel komt, dat ons in staat selt elk verlies te dragen, elke slag van het noodlot op te vangen en eenvoudig verder te gaan.

Als u deze vier punten bekijkt, dan zult u het met mij eens zijn, dat ze haast voor alle tijden aanvaardbaar kunnen worden genoemd. Ze zijn echter in de tijd waarin u leeft meer dan ooit actueel. Want om tegen het leven "ja" te kunnen zeggen, van ganser harte en zonder enige terughouding, moet men zelf het leven reeds hebben overwonnen.

Dat laatste klinkt u misschien moeilijk, vooral in een gecompliceerde maatschappij met haar politieke en kerkelijke stromingen, met haar: "dat mag wel en dat mag niet". Men moet echter één ding niet vergeten: De hele wereld heeft u opgevoed. U bent een brokje van de wereld, waarin u leeft. Uw bewustzijn is dan ook van jongs af aan beperkt door de maatschappij. U zult dus van de gemeenschap wel een zeker deel moeten aanvaarden, omdat elk verzet ertegen een schuldbewustzijn vormt. En dit kan tenslotte ontaarden in een absolute verwerping van het leven en van al wat erbij hoort. Binnen de maatschappij maar toch vrij van de maatschappij.

Vrij, omdat u uw arbeid heeft, waarin u iets bereikt. Vrij, omdat u ontspanning kent op een wijze, die u juist door haar veelzijdigheid een inzicht geeft in de mensheid en in de gedachten, die daaronder leven. Een ontspanning, die u geestelijk en lichamelijk gezond houdt. U moet binnen de grenzen, die de maatschappij stelt - zeker, voor zover u die aanvaardt - een weg vinden, waardoor u vredig kunt leven. Want zonder die maatschappij kan men niet. Dit kan men doen door een geestelijk bewustzijn te verwerven, dat een juist inzicht geeft in de verschillende waarden van de maatschappij.

Er zijn echter factoren, die het ons moeilijk maken het leven te beamen. De grootste vijanden voor het accepteren van al wat het leven ons geeft, zijn onze genegenheden. Genegenheid voor een mens, voor een stoffelijk bezit, voor toestanden. Als wij ons hechten, dan betekent dit dat wij niet meer vechten voor onszelf, maar voor het behoud van toestanden, die wij eigenlijk niet kunnen beoordelen. Dan is het 'n belediging voor ons, als er b.v. een boom wordt omgekapt, die wij mooi vonden; als een straat plotseling in onze ogen wordt ontsierd door een stuk moderne architectuur; dan kunnen wij ons niet voegen, als wij wat armer worden; dan zijn wij verslagen en vernietigd, als een mens ons ontvalt.

Genegenheid en liefde zijn twee dingen. Liefde hebben wij in ons leven nodig. Niet dat wij alleen het leven zelf moeten liefhebben, maar wij moeten ook dingen hebben, die voor ons een eeuwige waarde hebben. Wij moeten echter ook beseffen, dat wij die in ons meedragen. Dat wij de uiterlijke vormen, waar wij voor voelen en die voor ons veel betekenen tenslotte terzijde kunnen leggen. Wat er in ons leven gebeurt heeft niets te maken met wat er buiten ons wegvalt of terugkeert.

Met bezit is het precies hetzelfde. In het begin ken je de vreugde van het bezit. Je hebt iets en het is kostbaar. Maar op den duur moet je het zien te behouden; en dat kost moeite. Zoveel moeite, dat zorg na zorg zich begint op te stapelen en dat je je afvraagt, of het wel de moeite waard is je daarover zo druk te maken. En in deze vraag verwerp je een deel van het leven. Ben je er echter niet aan gehecht, dan maak je je geen zorgen. Je zult je best doen het te behouden, omdat je het nu eenmaal hebt. Maar als je het zou moeten verliezen, zou het niet zo véél betekenen, want je weet dat je ook zonder dat kunt.

Wie op die manier tegenover bezit staat, wetend dat je ook zonder dat kunt, in staat bent ervan te genieten zolang het er is, dan is elk nieuw verworven bezit een grote vreugde. Dan is elk bezit dat tijdelijk of voorgoed verloren schijnt, geen leed en geen ontkenning van al het nieuwe dat weer in ons leven komt.

"Ja" zeggen tegen het leven betekent intens leven. Intens leven niet in de zin: dat je maar steeds voortholt van het een naar het ander, maar in de zin: dat je al wat er rond je gebeurt, wat je zelf doet, wat je ervaart, intens durft beleven; dat je niet ten halve aanvaardt; dat je niet aan de dingen voorbij loopt; dat je je niet in een sleur laat betrekken, die alle levensvreugde voor je doodt.

Deze raadgeving is bestemd voor elk volwassen mens, die in staat is enig inzicht in zijn gevoelens, zijn handelingen te verwerven. Het is noodzakelijk het leven niet alleen te ondergaan, maar het volmondig te accepteren. Zo eerst verwerft het voor ons zijn grote betekenis. Dat kun je alleen doen, indien je op jezelf durft staan. Indien je al hetgeen rond je is durft aanvaarden zonder te menen dat je alleen met deze dingen werkelijk gelukkig kunt leven.

Er zijn veel mensen, die op het ogenblik in de ban van het getal leven. Zij vragen zich af: Wat heb ik nodig? Wat heb ik? Of: Wat kan ik krijgen? Zij laten zich voortjagen. Er zijn mensen, die hard werken om in plaats van f 50.- f 60.- of i.p.v. f 300.- f 400.- te verdienen. Maar zij vragen zich niet af, of hun streven naar het hogere bedrag ook betekent: een gelijke vermeerdering van levensvreugde, van werkelijk leven. In vele gevallen zal men met die paar centen, die men dan kan be-

houden of extra verdienen, een gedeelte van zijn werkelijk leven en ware levensvreugde verliezen in dorre, droge zorgen of in een arbeid, waartoe men zich moet dwingen. Is dat het geval, dan is dat ongezond. Men kan beter een zwerver zijn, die gelukkig is dan een millionair, die ongelukkig is. Dat hebben wij ook al zo vaak gezegd.

Laten wij het dan niet tot een bepaald inkomen of een bepaald bezit terugbrengen. Laten wij dan zelf de moed hebben dit wat wij toch als waarheid zien ook te accepteren en voor ons niet de grens te stellen: Als ik minder heb dan zoveel, kan ik niet meer leven. Dan maakt u zich zorgen en bent bezorgd voor dingen, die op dit ogenblik heel anders zijn. U moet niet leven in de ban van het getal of het contract - iets, wat ook veel voorkomt. U moet de zekerheid niet zo zoeken. Eén zekerheid heeft u: dat u zich zolang u leeft en er in u nog werkelijk enige fut zit nog zult kunnen redden, zelfs in de meest dwaze maatschappij; een nog veel dwazere dan de maatschappij, waarin u thans leeft. Met een beetje zelfvertrouwen kunt u werkelijk tegen het leven "ja" zeggen; het leven beamen.

Ik geloof hiermede dit probleem voldoende te hebben aangesneden. Zo nodig zullen wij in de komende onderwerpen dit punt "levensbeaming" nog verder aansnijden.

:--:

GOD IN ONS.

Er leeft in ons een kracht, die wij niet kunnen omschrijven of kennen. Als wij dus het stoffelijk leven kunnen omschrijven, is het voor ons moeilijk, zo niet onmogelijk te besluiten vanwaar ons bewustzijn komt en hoe de band, die wij onbewust of bewust tussen ons en ander leven voelen, tot stand is gekomen. Zo zoeken wij naar de kracht, die in ons leeft. En niet kunnende doordringen tot de kern van ons bestaan, wenden we ons naar buiten toe in de hoop daar een verklaring te vinden voor de God, die in ons moet leven.

Ons zoeken brengt ons langs vele verschijnselen, die alle in de schepping een bepaalde plaats hebben. Mening en theorieën worden afgewisseld met innerlijke ervaringen, met pogingen tot geestelijk bewustzijn en daden. Buiten ons zoeken wij meer en meer een beeld op te bouwen van een God, die - naar wij menen - woont in de hoogste hemelen of die zich openbaart en uit in al wat er bestaat op aarde; bestaat misschien ook in een geestelijke sfeer of in een paradijs. Wij vinden dan ook een God buiten ons. Maar indien wij eerlijk zijn en deze God buiten ons trachten terug te brengen tot Zijn werkelijkheid en oerwaarde, Hem ontdoende van alle sentimentele aanvaarding en onbewuste behoeften, waarmede wij deze God hebben benaderd, hebben geschapen misschien, dan vinden wij dat al wat wij als God buiten ons zien slechts een zwakke weerkaatsing is van het innerlijk begrip, dat we hebben van de Godheid.

Zo - zoekende buiten ons - realiseren wij - of wij het willen of niet, weten of niet - de God, die in ons leeft. Want wij zoeken een definitie van het leven zelf. Wij zoeken de defintie van alle bestaan en bewustzijn. Wij zeggen "God"; wij bedoelen eigenlijk "levende Kracht of Leven". Wij vragen om diensten en gunsten; wij bedoelen alleen dat het leven moet gaan, zoals ons bewustzijn dit wenst. Al wat wij doen, wat wij denken, wordt teruggebracht tot het leven zelf. Het leven dat geen God is, al lijkt het ons soms de enig waarneembare uiting te zijn van hetgeen wij veronderstellen dat de Schepper, de scheppende Macht voor ons is.

Wij zoeken God. Waar God te vinden weten we niet. Zo gaan we alle

uitingen na. Wij kennen een God, die ons zeer gelijk komt. Een God torenend opgebouwd en ver boven ons - en toch een evenbeeld. Wij zeggen dan dat God ons heeft geschapen naar Zijn beeld en gelijkenis, omdat we niet durven zeggen dat wij het beeld van onze God zelf hebben geschapen. Een beeld, dat met lemen voeten op de aarde staat. Hoe zwaar en hoe wonderlijk vast het er ook ver bovenuit steekt. Vandaar, dat de God buiten ons nooit kan beantwoorden aan hetgeen wij van Hem vragen. Hij is geen God; hij is een waanbeeld, dat zo eenzijdig is, dat de werkelijkheid met zijn veelzijdigheid de uitingen niet tot stand brengt, die wij verwachten. De veelzijdige God openbaart Zichzelf volledig. Er is geen ogenblik van aarzeling, geen ogenblik van scheiding tussen het ene deel van het schepend Principe en het andere. Zo valt de God, Die wij buiten ons hebben gesteld, telkenmale weer. Steeds moeilijker wordt het om ons nog een beeld te vormen, dat wij God durven noemen. Wij vluchten dan in de abstractie en kunnen die niet beleven. Wij vluchten in de formule en kunnen haar niet begrijpen. Verder en verder gaan wij. En buiten ons wordt het eenzaam en stil. Want hoe verder wij zijn gegaan, hoe meer het begrip God in de wereld buiten ons is gedoofd. En toch klinkt in ons de vraag naar God nog steeds.

Dit moet een oorzaak hebben. Deze oorzaak moet in onszelf zijn gelegen. Maar wat leidt ons dan tot vragen, tot zoeken? Wat is het dan, dat ons voortdurend zegt: Er moet een God zijn. Er moet een band zijn tussen mij en de schepping. Wat anders kan het zijn dan het wonderbaarlijke feit, dat mijn bestaan zelf deel van God is; dat het leven in mij de directe uiting van God is?

Als ik het Al heb doorspeurd, God na God ontmantelend en neersmijsend van zijn troon, begrijpende dat dit niet de Algeest, de Alschepper, het Grote en Ware kan zijn, naarmate de eenzaamheid groter wordt in het Al, zal ik in mij grotere waarheid vinden en begrip. Tot ik eens zal begrijpen, dat door de God in mij de innerlijke band, die ik heb met al wat er bestaat, in welke wereld of sfeer dan ook, voor mij werkelijkheid is. Dit is mijn God en Deze kan ik aanvaarden. Want Hij is in mij. En door het feit, dat Hij in mij bestaat, kan ik hem plaatsen op vaste bodem.

Ik heb geen fantasieën nodig, geen sagen en legenden. Ik heb geen profeten en verkondiging nodig om deze God een basis te geven. Deze God staat in mij, naast mijn bewustzijn. Soms lijkt 't mij mijn evenbeeld te zijn. Maar ik voel Zijn grootheid. En tenslotte begrijp ik: In mij heeft God een deel van Zijn wezen geopenbaard; een deel van Zijn wezen ben ik. Als ik met mijn bewustzijn de levende Kracht in mij aanschouw, zo zie ik mijzelf; maar in de volmaaktheid, waarin God dit heeft geuit, waarmee God mij heeft gedacht en geschapen. Volledig, niet begrensd en beperkt door leven, door perioden van bestaan of fasen van tijd. Eeuwig. En in deze eenheid van zijn begrijp ik dan dat ik in mijzelf heb vervuld een deel van het schepingswerk. Dan zal ik trachten meer te weten en te doen. Ik zal trachten meer van de schepping te omvamen, omdat ik mij zo steeds intenser één voel met die levende Kracht in mij. Maar mijn God heb ik gevonden en Die verandert niet meer. Mijn wezen en mijn gezicht veranderen naarmate ik meer van de schepping mijn eigen noem en daarvan meer begrijp, alsof ik hetzelf ware. Want mijn God blijft het beeld van mijn bewustzijn. Hij blijft voor mij het eeuwige, waarop ik kan betrouwen. Hij blijft voor mij de kern van mijn wezen, die ik niet meer buiten mij maar in mij zoek, omdat alleen in mij de eenheid is in alle dingen.

Wij zoeken nog goden buiten ons, omdat wij niet anders kunnen. Laten wij hopen, dat ons groeiend bewustzijn God na God als waanbeeld terzijde zal schuiven, beeld na beeld van het Goddelijke zal verwerpen, omdat het niet volledig genoeg is; en dat wij gelijktijdig in staat zijn daarvoor een beter in de plaats te stellen. Dan zal eens onze wereld buiten ons leeg en nietig zijn. Dan zullen we buiten ons geen God meer zien en kerend in onszelf de werkelijkheid beleven van een God, Die alles is en meer dan datgene, wat wij ons buiten onszelf konden voorstellen.

:--: